

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВИША МЕДИЦИНСКА ШКОЛА
У БЕОГРАДУ

ДРУГИ СИМПОЗИЈУМ
ВИШИХ И ВИСОКИХ ШКОЛА
ЗДРАВСТВЕНЕ СТРУКЕ
(са међународним учешћем)
Београд 31. март-1. април 2006.

РЕФОРМА ВИШЕГ И ВИСОКОГ ШКОЛСТВА

ЗБОРНИК РАДОВА

SYMPORIUM PROCEEDINGS

HIGHER EDUCATION REFORM

**SECOND SYMPOSIUM
OF HEALTH COLLEGES AND
HEALTH SCHOOLS**
(with international patricipation)
Belgrade March 31st - April 1st 2006.

THE HEALTH COLLEGE
IN BELGRADE
REPUBLIC OF SERBIA

САДРЖАЈ:

1. А.Лазаревић, Р. Ранковић Васиљевић, Б Стојковић, М Петровић Радић, М Милановић, С Шкодрић, Б Удовичић, Београд

ЕВАЛУАЦИЈА ПРЕДДИПЛОМСКЕ ПРАКСЕ У ШЕСТОМ СЕМЕСТРУ ШКОЛСКЕ 2004/05

2. С.Николић, Љ. Маринковић, С. Вођевић, Л. Јовановић, М. Милановић, И. Секуловић, Б. Удовичић,Београд

РЕФОРМА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА ВМШ У БЕОГРАДУ

3. B.Kralj, S. Hoyer, Ljubljana

SPREMENMBE VISOKOŠOLSKIH STROKOVNIH ŠTUDIJSKIH PROGRAMOV V LUČI VKLJUČEVANJA V EVROPSKO SHEMO IZOBRAŽEVANJA NA VISOKI ŠOLI ZA ZDRAVSTVO VLJUBLJANI

4. N. Krasteva,Plovdiv

EUROPEAN STRATEGY FOR TRAINING OF NURSES AND MIDWIVES IMPLEMENTED IN BULGARIA

5. D. Mičetić-Turk, P. Kokol, Z. Turk, H. Blažun-Maribor

CONTINUING PROFESSIONAL EDUCATION AND WORK-INTEGRATED LEARNING A NECESSARY CONDITION FOR NURSES PROFESSIONAL DEVELOPMENT

6. Т.Наумов, Ј. Тутеска, С. Стоилова, Битола

НЕКОИ АСПЕКТИ ОД ВОВЕДУВАЊЕТО НА ЕВРОПСКИОТ КРЕДИТ ТРАНСФЕР СИСТЕМ

7. Л.Мирчевска, С. Мојсоска,Битола

ВОВЕДУВАЊЕ НА ПРОФИЛ ПРИМАРНА ЗДРАВСТВЕНА ЗАШТИТА ВО ОБРАЗОВАНИЕТО НА МЕДИЦИНСКАТА СЕСТРА СО ВИСОКА СТРУЧНА СПРЕМА

8. Antonio Macellari, Italia

LA FORMAZIONE INFIERIERISTICA IN ITALIA

**9. Б. Василевски, С.Стоилова,Битола
ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА ПУТЕМ ИНФОРМИРАНОСТИ О ПРАВИЛНОЈ ИСХРАНИ**

**10. Л. Петрушевска Боривој Василевски, Битола
СТАЊЕ НУТРИТИВНОГ СТАТУСА У Р.МАКЕДОНИЈИ**

**11. В. Ренdevски, А. Иваноска, Битола
ПРЕВЕНЦИЈА DIABETES MELLITUS-а У ДЕЧЈЕМ УЗРАСТУ**

**12. С. Стоилова, Т. Наумов, Битола
ЗДРАВСТВЕНА БЕЗБЕДНОСТ ПРЕХРАМБЕНИХ ПРОИЗВОДА У Р.МАКЕДОНИЈИ У ОДНОСУ НА РЕЗИДУ У ПЕСТИЦИДА**

**13. В. Ренdevски, А. Иваноска, С. Ристевска и сар., Битола
ЦЕРЕБРАЛНА ТРОМБОЗА - ЕПИДЕМОЛОШКЕ ОСОБЕНОСТИ И ПРЕВЕНЦИЈА**

**14. М.Стоилов, В. Продановска-Стојчевска,Битола
ПРЕВЕНЦИЈА РАКА ДОЛКЕ-ЈЕДАН ОД КЛУЧНИХ ЗАДАТКА У ПРЕВЕНЦИЈИ ЗДРАВЉА**

**15. В. Продановска-Стојчевска, М. Стоилов, Битола
ПРЕВЕНЦИЈА HBsAg, анти - HCV и анти - HIV АНТИТЕЛА РЕДОВНИМ ТЕСТИРАЊЕМ КРВИ**

**16. Р.Ранковић Васиљевић, Б. Стојановић, Београд
НАСТАВНИК САВРЕМЕНЕ МЕДИЦИНСКЕ ШКОЛЕ - КАКО ГА ВИДЕ СТУДЕНТИ ВИШЕ МЕДИЦИНСКЕ ШКОЛЕ У БЕОГРАДУ-**

**17. В.Живановић, Д.Шурлан, Београд
ОПАСНОСТИ ПО РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЉЕ МЛАДИХ**

**18. Маринковић; Р. Васиљевић; К. Ковачевић
ПРЕДВИЂАЊЕ БУДУЋИХ ДОГАЂАЈА У ОБРАЗОВАЊУ СЕСТАРА У СРБИЈИ**

**19. М. Симић, К. Ковачевић, Београд
СОЦИЈАЛНА АДАПТАЦИЈА КАО ИНДИКАТОР МЕНТАЛНОГ ЗДРАВЉА СТУДЕНТА**

ПРЕВЕНЦИЈА РАКА ДОЈКЕ-ЛЕДАН ОД КЛУЧНИХ ЗАДАТКА У ПРЕВЕНЦИЈИ ЗДРАВЉА

Др Милчо Стоилов, специјалист хирург¹,
Асис. др Викторија Продановска - Стојчевска²
Клиничка болница - Битола¹
Висока медицинска школа Битола²

Увод

"Кампањама које су повезане са борбом против рака дојке и репродуктивних органа неопходна је помоћ медија, зато што би само тако могло да се спаси стотине хиљаде жена које умиру због неинформираности, стида и осуде окoline."

Ово је закључак конференције за новинаре у Барселони под назив "M Ponjer" (Моћ медија), одржане у склопу трећег европског конгреса за рак дојке.

Искуства у борби против рака дојке показала су да девет од десет оболелих могле би да се излече уколико се на време открије болест. У Македонији се у 2003. години одвијата кампања за борбу против рака дојке код жена, под називом "Не окрећите поглед", спроведена од стране Организације жене.

Због забрињавајућих резултата до којих се дошло при истраживању појаве карцинома дојке код жена, држава треба да преузме обавезу о бризи за здравље жена са увођењем посебних програма систематских гинеколошких прегледа за све жене у РМ изнад 18 година.

У 1995. години регистрована су 1086, док су у 2001. години била регистрована 1165 случаја. Од укупног броја регистрованих жена оболелих од матигних оболења, 45 % односи се на рак репродуктивних органа и рак дојке. Бележи се и смањење старосне границе жена која оболевају од рака. Жене се на преглед најчешће јављају када је карцином већ у узнапредованој фази и изгледи за успешно лечење су много мањи. Услед тога се повећава и смртност жене. Смртност износи 40% од укупног броја жена оболелих од ових оболења. Истраживање ове кампање показало је да резултати добијени

анализом података Републичког завода за заштиту здравља указују на то да су рак репродуктивних органа и рак дојке утврђени код 45% од укупног броја регистрованих жена оболелих од малигних оболења.

Циљ рада

Циљ рада је да се прикаже стање оболевања жена од рака дојке, на основу неких демографских података и да се укаже на значај спровођења успешне кампање за правовремену превенцију.

Материјал и метод рада

Коришћен је дескриптивни метод рада за анализу података добијених од Републичког завода за заштиту здравља - Скопље у периоду 1999 - 2002 године.

Резултати истраживања заступљености карцинома дојке у Р. Македонији

Подаци истраживања добијени од Републичког завода за заштиту здравља показују да:

- У периоду од 40 - 50 године живота рак дојке као узрок смрти код жена је већи него од свих других болести заједно.
- Искуства у борби против рака дојке, показала су да девет од десет оболелих жена могле би да се излече уколико се болест открије на време.
- Са редовним прегледима смртност од рака дојке код жена би се смањила заједну трећину.

Табела бр. 1: Број и стопа умрлих жена од малигних неоплазми у Р. Македонија 1999 - 2002

Дијагноза	1999		2000		2001	
	број	ст/100 000	број	ст/100 000	број	ст/100 000
Мал.нео. код жена укупно	2475	240.7	2424	237.0	2590	253.9
Мал.нео. дојке код жена	585	56,9	567	55,7	472	46,3
Мал.нео. женских гениталних органа	512	50	502	48,3	693	68

Дијагноза	1999		2000		2001	
	број	ст/100 000	број	ст/100 000	број	ст/100 000
Мал.нео. код жена укупно	1024	119	1236	121,8	/	/
Мал.нео. дојке код жена	198	19,6	181	17,8	/	/
Мал.нео. женских гениталних органа	220	21,8	239	23,6	/	/

Резултати истраживања показују повећање броја оболелих жена од 1086 у 1995. години на 1150 у 1998. години.

Закључак

Као узрок за касно откривање малигних оболења и повећан број смртних случајева најважнији су:

- непостојање нормативно регулисане одредбе у Закону за заштиту здравља за обавезне систематске гинеколошке прегледе жена као скрининг метода за њихово здравље;
- непостајање здравствене културе чак и код еманиципованих и едукованих жена;
- неедукованост жена у руралним срединама о малигним оболењима репродуктивних органа.

Увођењем бесплатних систематских прегледа рано би се открила малигна оболења код жена и спречио би се развој болести.

Потреба за скрининг методом произлази из потребе раног откривања малигних оболења чиме би се смањио морталитет код жена.

Мерама и активностима које ће бити утврђене Програмом за бесплатне систематске гинеколошке прегледе жена за рано откривање малигних неоплазми дојке и репродуктивних органа за све жене изнад 18 година сигурно ће се постићи смањење стопе развоја болести и смртности.

Литература

1. Кафтандзиев Димитар. Рак на дојка. Куманово, 1996.
2. Multicultural Communication. NSWHealth, 1999.